

Vyškovský cedník 2020

**Sborník oceněných prací
literární soutěže pro děti,
mládež a dospělé Vyškovska**

Vyhlašovatelé:

Knihovna Karla Dvořáčka

Klub přátel KKD

**Tři brány
komunitní nadace pro vědění, umění a civilizaci**

Obsah

Úvodní slovo předsedkyně poroty	4
Účastníci, motto, porota	5
Výsledky soutěže	6
Gabriela Zouharová – Výkřik do tmy	7
Tereza Ferzиковá – Vždycky to má cenu.....	10
Klára Klocová – Přátelství pro jednoho.....	19
Hana Števková – Umění odpouštět	25
Klára Gottwaldová – L. P. 2020.....	31
Danny Procházková – Tu kytaru jsem koupil kvůli tobě (úryvek).....	36
Zdeňka Blechová – Je to na houby	38

Právě uzavřený ročník Literární soutěže Vyškovský cedník vykázal dosud nejnižší účast ve své historii. Trochu nás to překvapilo. V době, kdy jsou školy uzavřeny, kdy jsou utlumeny nejrůznější volnočasové aktivity, bychom očekávali, že se právě naopak zvýší počet těch, kteří pocítí potřebu se „vypsat“ ze zážitků a pocitů, jimiž jsou obklopeni.

Nestalo se tak. A my jsme si uvědomili, jak pozitivně ovlivňují účast dětí a mládeže učitelé základních a středních škol, především vyučující češtiny. Povzbuzují své žáky a studenty, inspirují, sledují jejich literární pokusy. Jsme přesvědčeni, že právě distanční výuka, která vyloučila přímý kontakt učitelů a žáků, byla příčinou tak nízké účasti. Podporuje to i fakt, že slabá účast se projevila především v 1. a 2. kategorii, zatímco ve 3. kategorii byla účast obvyklá. Proto je na místě poděkovat učitelům za to, jakým způsobem vyhledávají mezi svými žáky talenty a povzbuzují je k literární tvorbě.

Jak rčení praví, „každé zlo je po něco dobré“. Lze konstatovat, že všechny příspěvky roku 2020 byly na velmi dobré úrovni, ve všech případech se jednalo o zdařilé pokusy o vytvoření povídky. Vyplývá to ze skutečnosti, že soutěž obeslali ti, kteří píšou nejen pro účast v soutěži, nýbrž z vnitřní potřeby.

Nebylo lehké určit pořadí. Nakonec bylo rozhodnuto, ale ráda bych ujistila všechny, kteří tentokrát nedosáhli na vítězství, že i jejich práce stály za pozornost.

Věřme společně, že nadcházející ročník proběhne v optimálnější situaci, že se vše „vrátí do starých kolejí“ a literární soutěž Vyškovský cedník objeví řadu nových literárních talentů.

Mgr. Libuše Procházková, předsedkyně odborné poroty

Účastníci soutěže:

Děti, mládež a dospělí z města Vyškova a Vyškovska v těchto kategoriích:

1. kategorie 11 – 14 let
2. kategorie 15 – 19 let
3. kategorie 20 a více let

Pro zařazení do jednotlivých kategorií je rozhodující věk dosažený v roce 2019.

Motto:

1. kategorie – **Zvláštní den**
2. kategorie – **Zkusím to i já**
3. kategorie – **Když dojdou peníze**

Hodnocení provedla porota ve složení:

Mgr. Libuše Procházková, předsedkyně poroty

Mgr. Sylva Cidlinská, zástupkyně vyhlášovatele

Mgr. Kateřina Foltánková

Tomáš Dorazil

Petr Muzikář

Výsledky soutěže

1. kategorie

Hodnocena jedna práce.

Za povídku Výkřik do tmy získává Gabriela Zouharová Účastnický list

2. kategorie

Hodnoceno 8 prací.

1. místo Tereza Ferzиковá - Vždycky to má cenu
2. místo Klára Klocová - Přátelství pro jednoho
3. místo Hana Števková - Umění odpouštět

3. kategorie

Hodnoceno 5 prací

1. místo Klára Gottwaldová - L. P. 2020
Danny Procházková - Tu kytaru jsem koupil kvůli tobě
2. místo n e u d ě l e n o
3. místo Zdeňka Blechová - Je to na houby

Výkřik do tmy

Gabriela Zouharová, 1. kategorie

Florence se hlasitě zasmála, když jí její kamarádka Anne do telefonu vykládala svou vtipnou historku ze včerejší party. A nehledě na nějaké rozhlížení, vešla bezmyšlenkovitě na vozovku. Když však uslyšela pištění brzdících kol jakéhosi černého auta, které stihla zahlédnout pouze periferně, ucítila prudký a velmi bolestivý náraz. Pravděpodobně auto vběhla pod kola.

Vše okolo ní ztichlo. Mobil ležel displejem dolů až někde u obrubníku, zatímco Flo se skácela jako poněkud velký pytel brambor na silnici. Nestačila vnímat nic jiného než vlastní útrpnou bolest. Třeštila jí hlava, a když se nadechla, tížilo ji na prsou. V bocích a hrudi cítila agresivní bodání. V krku poznala železnou pachut' své vlastní krve, bylo více než jasné, že si prorazila žebrem plíce. Pak už si jen stihla všimnout, že se nad ní někdo sklání, ale oční víčka Florence byla těžká natolik, že jí zaslepila pohled a zamezila jejímu kontaktu s okolním světem. Brzy na to ustala i ona neodbytná bolest. V tu chvíli to bylo možná úlevné. Ale to ještě netušila, jaké bude mít její nepozornost následky.

S trhnutím otevřela oči nořící se ze spánku, načež se posadila. Po pořádném rozhlédnutí okolo sebe zjistila, že se nenachází ve svém pokoji. Nedokázala snad ani identifikovat, kdeže to vlastně je. Poznala snad jen to, že leží na zemi přikryta slabou dekou, někde v tmavé uličce, kterou osvětloval pouze svítící neonový nápis zavěšený na štítu nějakého menšího domu, který hlásal "OPEN 24/7". Ani když se podívala na oblohu, neviděla nic, co by připomínalo slunce či hvězdy, nýbrž pouze černočernou tmu. Florence raději párkrát pořádně a rychle zamrkala, a když se obraz okolo ní nezměnil, uvědomila si, že to asi nebude sen.

Zároveň poslední věcí, na kterou si vzpomínala, byl pouhý záblesk světla. Snažila se ale zachovat si racionální myšlení a nevyšilovat, nebo tak to minimálně vždycky dělali hlavní hrdinové akčních filmů, které znala mladá blondýnka téměř nazpaměť. To jí ale nikdy nenapadlo, že by se mohla v podobné situaci jako oni někdy v životě octnout. Vždyť její život byl úplně všední stejně tak, jako i ona. Florence byla úplně normální šestnáctiletá středoškolačka, co se ráda bavila, dívala na filmy a seriály a trávila čas se svými přáteli, rodinou... Avšak nyní už si musela přiznat, že začala poněkud ztrácet kontrolu nad věcí, sice ještě ne vrcholně, ale chtělo se jí brečet. Jenže za to by na ni Avengers a zejména Kapitán Amerika pyšní nebyli. Musela se vzchopit.

S hlubokým nádechem a následným výdechem se odkopala zpoza deky a postavila se na rozklepané nohy. Ovála ji zima. Proto se pro deku raději znovu ohnula a přehodila si ji přes ramena. Její rohy sevřela v pěstích, aby zamezila tomu přehnanému třasu rukou. Opatrnými a nejistými kroky, kdy motala jednu nohu před druhou a dávala si pozor, aby nepřišla pokrývku, co smrděla zatuchlinou, rozešla se k budově, na které visel onen modře zářící nápis, který dával okolí najevo, že je stále otevřená. Jen netušila, co ji čeká uvnitř.

Když vešla dovnitř, udeřil ji do nosu divný pach. Nedokázala ho identifikovat, avšak zdál se jí povědomý. Po obvodu menší místnosti tvaru obdélníku slabě zářily LED pásy nalepené po krajích ošuntělých výloh. V nich pak viděla poházené něco... nějaké sáčky se zvláštní tekutinou uvnitř. Každý z nich - pokud nebyly stejného druhu - měl jinou barvu a z dálky zdánlivě jinou etiketu. Ze zaujetí zvláštních věcí, které objevila v policích, ji vyrušilo odkašlání si a pohyb v periferním vidění. Za postavou se poté bez rozmyslu a s leknutím rychle otočila.

Byl to jakýsi vychrtlý mladík menšího vzrůstu. Vypadal o pár let starší, než byla Florence, a v ruce žmoulal nějaký komiks. „Můžu ti nějak pomoci?“ zeptal se nervózně. „Jo, kde to jsem?“ položila dívka bez váhání otázku. Kluk, na něhož narazila, sice nebyl člověk, kterého by za normálních okolností požádala o radu, ale tu asi neměla na výběr. „V Tappuah city, proč?“ když slyšel tu nejistotu a strach v hlase mladé dámy, snažil se znít co nejmileji. Zjevila se tam jako děvče s rozčuchanými vlasy a umazanou dekou okolo sebe. Přišlo mu tedy, že je správné chovat se k ní přívětivě alespoň v rámci možností. „Potřebuju domů. Do Londýna,“ rozklepal se jí spodní ret, když si vzpomněla na domov. „Hele, je rok 2146, tady už pěknou dobu Londýn neexistuje,“ chlapec se musel zasmát. „Proč, co se s ním stalo?“ dožadovala se odpovědi. „Po občanský válce v čtyřiasedmdesátém na něho shodili atomovku,“ pokrčil rameny, jako by mu to snad bylo jedno.

Když vyběhla z budovy, nemohla uvěřit tomu, co se právě dozvěděla. Byla v šoku. Rok 2146, občanská válka a atomová bomba... Přimhouřila oči. Byla snad v budoucnosti, nebo co? Jak se sem dostala? Na to odpověď neměla, ale docela jistě věděla, že chce domů. Obejmout mámu, tátu a zabalit se do něčeho, co nesmrdí jako zatuchlina. Než se stihla rozpomenout, na tváři cítila své teplé slzy. Vyvalila se jich najednou hromada. Tiše vzlykla. Rozběhla se ze zoufalosti někam do šera ulice. Netušila ani v nejmenším, kam to vlastně běží, co by měla dělat. Když se po proběhnutí pár ulicemi zastavila, znovu se posadila. Zády k chladné zdi.

Občas se jí klížila víčka, v důsledku čehož upadávala do přerušovaného spánku. Zdálo se jí, že tam leží teprve chvíli, ale ve skutečnosti to byly hodiny. Pořádně ji probraly až hlasy dvou mužů a světla jejich baterek. Přibližovali se dlouhou ulicí, ale viděla je čím dál více jasněji. Promnula si oči a i s dekou stále okolo sebe se k mužům bezhlavě rozešla. „Hele, Wille! Další blb, co se dneska rozhodl porušit zákaz pozdního vycházení,“ zachechtal se jeden z nich a Florence pochopila. Byli to policisté. Sice oděni jinak, než je znala, ale stále to byla uniforma. „Nepatřím sem. Jsem z Londýna. Nevím, jak jsem se sem dostala, ale potřebuju domů, prosím, pomozte mi“, vychrlila na strážníky Florence. Muži se jen zasmáli. „A ještě je, holka, pěkně sjetá,“ ozval se ten druhý, „půjdeš s námi na záchytku, fajn? Tam se pěkně vyspíš, ráno ti vystavíme pokutu, ponaučení o tom, že se po desátý večerní nevychází v Tenebrisech ven a pak hezky odejdeš domů.“ Zhrozila se a zakroutila hlavou. „Nerozumíte tomu, vážně nejsem odtud!“ snažila se jim vysvětlit ještě jednou, ale oni jí nevěřili ani t'uk. Následovala pěší cesta, při které po množství pokusů vzepřít se a utéct, dostala policejní pouta. Zavřeli ji do jisté malé místnůstky bez oken a pouze s lůžkem. Na to se, když jí došlo, že je beznadějně snažit se utéct, položila a zavřela oči. Pokusila se usnout. Snažila se o to dlouho a těžko, ale nakonec přeci jen zabrala a dostala se do neklidné říše snů.

Když další ráno zase procitla, oslepilo ji náhlé světlo. Chvilí musela mrkat, než se jí povedlo zaostřit rozmazaný pohled. Nad sebou měla čistě bílý strop, a když s námahou a bolestí pootočila hlavu, viděla mámu sedící na židli vedle. Poznala okolo sebe nemocniční prostředí. No jo, bílá barva všude a zápach dezinfekčních prostředků. Pootevřela ústa, aby něco řekla, vyšlo z ní jen tiché zachrčení, které matku upozornilo na to, že je její dítě vzhůru. Za chvíli byl v nemocničním pokoji humbuk, který Flo nestihla ani vnímat. Viděla okolo sebe tolik známých i neznámých tváří.

Později jí bylo řečeno, že po tom, co ji srazilo auto, se dostala do téměř týdenního kómatu. Ale vždyť jí se to zdálo jako pouhopouhý den... Stejně se rozhodla, že to, co zažila, si nechá navždycky pro sebe. Stejně by jí to nikdo neuvěřil a lidé by ji měli za blázna. Sama nedovedla ani v nejmenším říct, jestli to byl sen, anebo třeba forma nějakého děsivého převtělení. Za jedinou pozitivní věc ale považovala to, že ona tu už v roce 2146 nebude. Na to se až moc svého zážitku bojí. Bojí se, že lidé opravdu dospějí k tomu, že vybijí vlastní rasu pouze kvůli konfliktům a nesrovnalostem. Jsou toho totiž schopni.

Vždycky to má cenu

Tereza Ferzиковá, 2. kategorie

Práce, práce a další práce. Hory papírů, mžourání do oslepující obrazovky, byrokracie, neochota všech kolem. Arogantní šéf, uječené kolegyně, rozbitý kávovar, hučící lednička. Bzučení v hlavě, bolest za krkem, hodiny a hodiny práce, a za co? Plat tak nízký, že si může podat ruce s žížalami na zemi. Nesnáším to tady. No, nesnáším je slabé slovo. Nenávidím tohle místo, tyhle lidi, tuhle práci.

Ošklivé hnědé hodiny na béžové stěně jsou mým vězněm a zároveň vysvoboditelem, když jejich ručičky ukážou šest a dovolí mi se konečně vrátit domů. Po cestě zamračeným městem z firmy do krabicovitého paneláku si musím několikrát promnout oči. Bolí mě jako čert, za poslední rok se mi zrak zhoršil o celou dioptrii a půl a vsadím se, že po těch dalších deseti letech, co ještě budu muset strávit sezením u počítače, budou moje brýle nerozeznatelné od popelníků.

Blížím se k domovu, dneska není ani nějak hrozný provoz, tak přijedu o trochu dřív. Po zaparkování se chopím své tašky a sousedovi, který mi podrží dveře, poděkuju, jen abych mohla vzápětí zklamaně vydechnout. Výtah pořád ještě nespravili a já se budu muset do osmého patra doškobrtat po svých.

„Pozor, teď jsem je vytírala, ať neuklouznete,“ zahaleká na mě sousedka ve fialové zástěře s konvalinkami. Bývá sice pokaždé silně cítit větrovými bonbóny a má tendenci hýkat přes celý dům v marné snaze zpívat, ale zato nám vždycky nabídne pomoc v domácnosti nebo s hlídáním malé. Byla by to moc milá dáma, jen kdyby neměla neustále potřebu do všeho strkat nos. A co tatínek? Proč si neseženete nějakého chlapa? Přece to děvče nemůžete nechat bez táty, rozumuje každou chvíli.

Klíče chřestí, zámek se odemyká. Jsem doma. No, doma... Můj domov byl na horách, když ještě žili oba rodiče, ne tenhle stísněný byteček se špatně nalepenými tapetami a bez jakékoliv radosti.

Bydlíme tu spolu už pár let. Nebo jinak, uběhlo už pár let, co se narodila a já jsem si ji musela vzít k sobě. Devět, abych byla přesná. A ne že bych o ty roky nějak stála. Ne že bych nějak stála o ni.

Ne, nemůžu být tak krutá. Samozřejmě je to mé dítě, krev mé krve, mám ji ráda... Jenže tady nastává ten problém. Já si tím nejsem vůbec jistá. Jak špatně na tom musí člověk být, aby nevěděl, jestli má rád vlastní dceru?

Když mě uslyší, houkne na mě z pokoje pozdrav a dál si mě nevšímá. Takhle to je každý den, jedna druhé si nevšímáme, prostě žijeme vedle sebe jako nezaujaté spolubydlící. Jednu mou část to šírá, a tu druhou? Tu nic takového nezajímá.

Dcera byla přitom vždycky zlatíčko, pomyslím si, zatímco si hledám v lednici něco k snědku. Nezlobila, právě naopak, vždycky byla ochotná mi s čímkoli pomoci a poslouchala na slovo, vlastně ani nechápu, kde se to v ní bere. Jenže já jsem jí z nějakého důvodu pořád nedokázala mít ráda. Vážně nevím, proč, něco na ní mě zkrátka neskutečně rozčiluje, někdy mě bolí se na ni jen podívat. Jak šel čas, čím dál víc se začínala uzavírat do sebe, ale možná to bylo zčásti i tím, jak málo pozornosti jsem jí věnovala. A že jí bylo opravdu málo – až se za to stydím. Na svou obranu ale musím přiznat, že jsem téměř neměla čas ani pro sebe...co to melu, na dítě si přece musí udělat čas každý, jinak jako rodič jednoduše zklamal.

Přece to tak nemůžu nechat, napadá mě čas od času. Ale co můžu dělat? Ta holka za nic nemůže, není její chybou, že vypadá jako její otec. Ten darebák.

Když jsem byla mladší, přála jsem si jednou mít děťátko, opravdu. Jako malá jsem si vystříhovala z máminých časopisů všechny možné obrázky miminek, hrdě jsem se producírovala před domem s kočárkem a vozila v něm naši kočku. Prakticky jsem kolem toho postavila všechny své cíle – toužila jsem být maminkou a to pro mě bylo hlavní.

Jenže malá přišla příliš brzy. Sama jsem v té době sotva dospěla, přestěhovala se a nijak jsem po dítěti netoužila, rozhodně ne v té době. Mohla jsem dostudovat školu, najít si dobře placenou práci, mohla jsem být mladá, šťastná, bezstarostná. Ale život mi místo toho všeho nadělil ji. Malé, svrasklé, červené cosi s chomáčkem ulepených vlasů na šiřaté hlavičce, řvoucí na celé kolo. Ječící jako o život každý den a každou noc, ubírající mi ty poslední zbytky energie, které jsem ještě měla, rozervávající mé poslední kousíčky štěstí. Stejně už neměla moc co zničit. Po předčasném porodu mi za pár dní zavolali z nemocnice, kam museli mého tátu nečekaně odvézt, že mu selhalo srdce. A bylo to. Všechno, co jsem do té doby měla, skončilo rozervané, rozšlapané, já ani nevím, co ještě.

Roky ubíhají rychleji, než se zdá. Dny mi teď čím dál víc splývají jeden do druhého – stala se z nich zmatená masa vzpomínek a prázdných míst, bludiště s miliony uliček, a všechny vypadají identicky. Už dlouho přemýšlím, proč všechno zůstává tak stejné, každý den, každý rok se mi zdá kromě změn počasí a ročních období dočista beze změny. Možná je to jen tím, jak věci vnímám, já vážně netuším. V ničem už nenacházím radost, nic mě nerozesměje ani nepotěší, nic mě nerozpláče a kromě stresu a frustrace jako bych necítila nic. Možná jsem jen nevděčná a ve skutečnosti to tak vůbec není, ale nic nového zkrátka nevidím. Pořád stejná místa, stejné myšlenky, stejná únava. Pracuju, abych vydělala peníze, nakupuju, abych nás uživila, a živím nás, abych si pak nevěděla rady se životem.

Jako člověk jsem nevyrostla ani o kousíček, nic se neposunulo k lepšímu ani horšímu. Ta jednotvárnost všeho kolem mě ubíjí.

Doufání, že se to zlepší, je marné, to už mi došlo dávno. Nechci strávit celý svůj život v tomhle monotónním kruhu, bez jediné změny, bez jediného zlepšení. Jediné, co pro to můžu udělat, je pokusit se to spravit sama. Není moje chyba, že jsem na tom tak, jak na tom jsem. Ale pokud se alespoň nepokusím se z tohoto mrtvého bodu pohnout, nic se nezmění, už nikdy.

A já vím, jak to udělám. Po rodičích jsem zdědila náš domeček v horách, kam jsem se původně chtěla přestěhovat, ale nostalgie domova spojená se smutkem z tátova skonu mi znemožnila tam žít. Čas od času tam jezdím, když si potřebuju pročistit hlavu nebo si prostě odpočinout, ale od poslední návštěvy domku už uběhly skoro čtyři roky, měla jsem práce až nad hlavu a na nějaký relax už mi nezbyl čas. Už nějakou dobu si říkám, že sem vezmu dceru, blíží se Vánoce a mohly bychom je strávit právě tam. Možná se jí tam zalíbí a třeba to pomůže prolomit i ty letité ledy mezi námi.

Za okny auta se mihají vysoké smrky a střídají se s domečky jako z Ladových obrázků. Všechno mé počáteční nadšení i iluze, že by výlet mohl mezi mnou a dcerkou něco změnit, dávno vyprchaly, a zbývá mi už jen ten výhled z okna.

Chvilí se s ní pokouším navázat nějakou konverzaci, jenže o čem se mám bavit s někým, o kom bych měla vědět všechno a o kom zároveň nevím nic? Ale snažím se, to je hlavní, ujist'uju se každou chvíli. Čas ty ledy prolomí sám.

Před chvílí jsme si povídaly o tom, jaké knížky dcera nedávno přečetla, a to bylo fajn – slyšet ji nadšeně vyprávět o tom, co ji nejvíc baví, mi udělalo radost, jenže pak nastalo ticho, kdy ani jedna z nás neměla tušení, co říct.

„A co škola?“ zachraptím zničehonic. I ji to zjevně překvapí, protože se na mě podívá, jakoby mi na hlavě vyrostl kedluben. Slyším to taky, zním prapodivně přiškrceně. Však mi to trvalo, posbírat kuráž na to, abych se jí vůbec zeptala.

„Škola? Jako vždycky,“ pokrčí bez zájmu rameny. „Minule jsem ti zapomněla dát podepsat žákovskou, tak jsem dostala poznámku.“

Prohlížím si ji. Když nad tím teď přemýšlím, dochází mi, jak moc vyrostla. Všechno na ní mi připomíná, jak dlouho jsem si jí pořádně nevšimala – ani si nepamatuju, kdy jsme si naposledy povídaly. Celkově vypadá tak trochu zvláště, svému otci se už tolik nepodobá, a jsem za to ráda. Nemám nejmenší zájem, aby mi ho čímkoliv připomínala.

Čas jí zúžil obličej, má teď mnohem výraznější bradu a něčím mi trochu připomíná ptáček. Vypadá bledší, říkám si, vždyt' vůbec nechodí na slunce. Je taková...ošuntělá? Ne, to není to správné slovo. Zsinalá? Možná. Připomíná mi sivé holoubě. Ztmavly a zhrubly jí vlasy, teď je má uvázané na týlu a pár pramenů jí padá do očí. Dívčiny oči se mi naproti tomu zdají světlejší, než bývaly, veškerá hnědá barva z nich vybledla a zbyla jen šed'. Zpod hustých řas pozoruje beze slova krajinu, zachumlaná ve žluté bundě si unaveně podepírá bradu a celou cestu už se mnou nepromluví. Nedivím se jí, ani já se nijak nesnažím začínat další konverzace, a k domku rodičů dojedeme v tichosti.

Mrzí mě to. Při mém náročném zaměstnání a nedostatku zájmu jsem vlastně ani neměla čas ji poznat. Popovídat si s ní, zjistit, co ji baví, o čem sní, na čem jí záleží. Jediné rozhovory, jestli to tak vůbec můžu nazvat, které jsme kdy vedly, byly otázky bez zájmu a stejně nezaujaté odpovědi. Tichá „je ti něco“ a ještě tišší „ne“. Hádky, křik, pláč, a čím dál méně častý smích.

Když dorazíme na chatu, okolím se už dávno rozprostírá tma, ta pravá horská – nerušená otravnými světly lamp nebo projíždějícími auty, taková, při níž jsou krásně vidět hvězdy. Páni, budou to roky, co jsem je naposledy pozorovala. Jako malá holka jsem je měla strašně ráda, každou chvíli jsem tátu přemluvila, abychom vyšli ven a dívali se na oblohu. S mámou to tak nešlo, v přírodě si nikdy nijak nelibovala a raději seděla doma u háčkování nebo šití. Zato tatínek – ten byl přes tohle machr. Uměl popsat všechna souhvězdí a dokázal nádherně a poutavě vyprávět o naprosto čemkoliv, ať už šlo o historky z jeho dětství, nebo klidně

i o vaření vajíček. Vaření, to je další věc. Pamatuju si, jak jsme se spolu bezvysledně snažili naučit vařit, když byla máma v nemocnici – prohrabali jsme celou knihovnu s cílem najít nějakou kuchařku, jen abychom se zklamáním zjistili, že jediným kuchařce podobným materiálem je staré číslo časopisu pro maminky s podtitulem Vaříme pro nejmenší. Z komplikovaného receptu se nakonec vyklubala obyčejná krupičná kaše, ale u její přípravy jsme se nasmáli jako nikdy.

Při té vzpomínce se pousměju. Třeba jednou bude dcerka také takhle vzpomínat... Jenže na co, dojde mi. Na to, jak hlasitě dokážu křičet? Vždyť my dvě spolu žádné vzpomínky nemáme.

Jakmile vyjdeme z auta, všimnu si jí, jak fascinovaně zírám na nebe. V očích se jí odráží každá z hvězd, stejně jako nesmírná soustředěnost zahlédnout každičkou z nich, a něčím mi připomene mé dětské já. Oproti štrapaté holčičce s d'olíčky, kterou jsem bývala, je dcerka mnohem tišší, zamyšlenější. Já jsem se nikdy netajila svou radostí ze společnosti, zatímco ona nejraději tráví čas o samotě, jen s knížkou nebo zápisníkem.

Najednou mě bodne v hrudi. Je tohle vážně to jediné, co o ní vím? Po devíti letech? Po devíti letech o vlastní dceři nevím nic víc, než že je to samotářka? Jak ubohý musí člověk být, aby o svém dítěti nevěděl nic kromě toho, že má rádo klid, často si čte a nejí těstoviny?

Chce se mi smát. Jsem směšná, tady to máš, osude, jsem sama sobě pro smích! A stejně tak i pro pláč. Neschopná, zoufalá, ufňukaná matka, jestli mě vůbec ještě vnímá jako mámu, co promarnila svou jedinou šanci na štěstí jen svou vlastní hloupostí.

Ne, nebudu se tu hroutit, to by bylo ještě ubožejší. Takhle to nenechám. Už jsem byla příšerným rodičem dost dlouho. Místo toho se pousměju, a ten úsměv je stejně nucený jako každý, který jsem jí věnovala mezi lidmi, jen aby se neřeklo. Ale to se změní, musí se to změnit.

„Jsou krásný, vid'?" dostanu ze sebe, zatímco upírám pohled na zem. Včera trochu sněžilo, a přestože to není nic oproti tomu, kolik sněhu bývalo, když jsem byla malá, stejně mě bělostný poprašek na silnici potěší.

„Překrásný," přikývne, topící se v kráse nočního nebe. Vypadá téměř étericky, jako malá víla, zabořená do bundy a s krkem obmotaným tlustou pruhoanou šálou. Na tváři jí hraje drobný úsměv a oči jí září zaujetím.

„Chceš ještě dneska něco podnikat, nebo si radši odpočineš?“

Pokrčí rameny. „Můžu ti s něčím pomoci, jestli chceš.“ Ta nabídka zní stejně strojeně jako každá naše konverzace. Jenže já nechci, aby dělala, co chci já. Nechci, aby si myslela, že to mezi námi nemůže být jiné. „O to mi nejde. Jestli chceš jít brzo spát, jenom ti to prospěje.“

Krčí rameny. Už zase. „Asi si půjdu lehnout.“

„Tak si zaber, kterou postel chceš, peřiny by měly být povlečený. Věci si klidně můžeš vybalit až zítra ráno, ale nezapomeň si vyčistit zuby.“

Přikývne, chopí se své tašky a klíčů a beze slova zamíří k domku.

„A dobrou noc,“ zavolám za ní, nebo spíš polo-zavolám, polo-zašeptám.

Neodpoví. Snažím se sama sebe přemluvit, že mě nejspíš neslyšela, ale hluboko uvnitř vím, že i kdyby mě zaslechla, nezajímalo by ji to. Tak, jako nezajímala celých devět let ona mě.

„Zlato?“ Kdy jsem jí naposledy řekla zlato? Jestli jsem ji tak vůbec někdy nazvala... Neslyší mě, ani nevím, jestli jsem to skutečně řekla, nebo jen zašeptala.

Posledních pár dní jsme strávily v domku, ale vyrazily jsme taky na výšlap na nejbližší horu. A myslím, že jsme se obě alespoň trošku bavily. Netvrdím, že jsme si najednou nějak zvlášť blízké, ale půjde to. Musím tomu věřit. Najednou zjišťuju, že už mi nevadí, že už mě její přítomnost nerozčiluje, že už si spolu povídáme skoro jako obyčejní lidé. Z našich rozhovorů pomalu mizí trapná ticha, konečně se jedna o druhé něco dozvídáme.

Vystřihujeme andělíčky a papírové vločky, andílkům lepíme kolem pasu sukýnky ze staré krajky, kterou jsem našla v šití po mamce, a je to snad poprvé, co mám z takovéhle hlouposti radost. Uvařila jsem nám oběma čaj, ještě z něj stoupá pára a hrníček mě hřeje do rukou. Je tu teplo, topení jsem zapnula ještě večer, aby se dům trochu prohřál, protože když jsme sem včera přijely, myslela jsem, že zmrzneme.

„Mami?“ ozve se náhle. Překvapí mě to, jen málokdy mi řekne mami. Ve většině případů mě vůbec neoslovuje, stejně jako já ji.

„Copak?“

„Tohle je děda, že jo?“ kývne hlavou k fotce, která stojí na dřevěné polici v rohu pokoje. Už dlouho jsem ten obrázek neviděla. Za tu dobu, co jsem tu nebyla, se na fotce usadila pěkná vrstva prachu, stejně jako na každém kusu nábytku. Než jsem šla spát ten den, co jsme sem dorazily, většinu zaprášeného nábytku

jsem utřela, ale už byla stejně tma, takže jsem některá místa přehlédla – a na tátovu fotku jsem úplně zapomněla. Dnes budeme s dcerkou hlavně uklízet, ať můžeme slavit Vánoce v čistém.

Uvědomím si, jak málo fotografií s tátou vlastně mám. Jako malé mi připadalo, že se s rodinou fotíme každou chvíli, protože rodiče milovali všemožné rodinné sjezdy a oslavy, kam sezvali všelijaké pratetičky a bratrance z kdovíkolikátého kolene, a vždycky z toho byla velká akce, samozřejmě doprovázená skupinovým focením. Jakožto extrovert jsem podobné oslavy a s nimi spojenou pozornost zbožňovala. Jelikož jsem byla o poznání mladší, než ostatní děti v rodinném kruhu, vždycky se kolem mě shlukovaly všechny možné příbuzné a já jsem byla jejich bavičem, ať už jsem ze sebe sypala vtipné hlášky, nebo falešně zpívala na celé kolo.

Táta se ale vždycky nerad fotil, prý se mu nelíbilo, jak na fotkách vypadá, a až po jeho smrti mi došlo, na jak málo fotografiích je mu skutečně vidět do obličeje. Rodinné album, které po něm a mamince zbylo, obsahovalo hlavně obrázky mě nebo mámy s naší Micinkou, občas zpestřené pár momentkami s tátou, z nichž většina byla rozmazaných, nebo se na nich táta díval jinam.

Což o to, dřív mi to bylo jedno, ale teď mě mrzí, jak málo toho po něm zbylo. Zvláště pro dcerku, vždyť se nedožil ani toho, aby ji mohl spatřit.

Ach jo. Chybí mi, každičký den mi chybí. A ze všeho nejvíc mě bolí to, že jsem s ním nemohla v jeho posledních chvílích zůstat. Že jsem ho nemohla držet za ruku, nemohla jsem udělat naprosto nic. Že poslední slova, která jsme si vyměnili, byla „uvidíme se za měsíc“, a pak už žádné „za měsíc“ nebylo. Že jsem byla ta poslední, kdo se to dozvěděl.

„Mami?“ pípne potichu malá.

„Co?“ zatřesu hlavou, ať se tu ještě před ní nerozbrečím. To by bylo, místo ignorantské matky by si ještě myslela, že má doma fňuknu.

„Jsi v pohodě?“ upřeně se na mě dívá, jako by měla starost. O čemž pochybuju. Proč by se o mě tak asi starala?

„Jo, jo, jasně. Úplně.“

„Takže nejsi.“ Její hlas zní hlouběji, než normálně.

„Jsem,“ nadechnu se zhluboka. Chci se napít čaje, abych odvedla pozornost od svých zarudlých očí a trochu se uklidnila, ale místo toho neodhadnu jeho teplotu a spálím si jazyk. Čaj skoro vyprsknu a marně se pokouším vypadat, jak říkala, v pohodě.

„Nejsi,“ povytáhne obočí a významně si usrkne čaje.

Uhnu očima. „Nám to spolu nikdy moc neklapalo, vid’?“

Kývne hlavou. „Tak...to ale víme už dlouho.“ Něco v jejím tónu mě překvapí, ale nejsem si jistá, co to může být. „A sem jsi mě přitáhla, abys nás nějak zase skamarádila.“

Zamrkám. „To je pravda.“

Dcera s povzdychnutím položí svůj hrnek na bílý ubrus s květinami. „A ty si vážně myslíš, že nám jedny společný Vánoce pomůžou se sblížit?“

Koušu si vnitřek tváře. „To jsem si ani nemyslela,“ vydechnu. „Ale chtěla jsem to aspoň zkusit.“

Dlouho je ticho, a já se cítím jako u výslechu. Nakonec se mi se svraštělým obočím podívá do očí. „A nezdá se ti, že je trochu pozdě?“

Zdá. Nejen zdá, já vím, že je pozdě, já vím, že teď už mezi námi žádný pouto nevznikne, že už z nás nebudou opravdová máma s dcerou. Ale chtěla jsem...chtěla jsem se aspoň pokusit, když už mi po tak dlouhé době došlo, že ji ignoruju zbytečně a bezdůvodně, že jsem prostě jen husa, co si neumí vážít toho, co má.

Dceřin výraz je najednou mnohem měkčí, stejně jako její hlas. „Prosím tě, neuraz se teď, jo?“

Nemám důvod se urážet. Cokoliv teď řekne, bude ze všeho nejpravděpodobněji pravda. „Neboj.“

„Víš, fakt to nemyslím nějak zle, ale mně nikdy nepřišlo, že by ti...na mně záleželo,“ trochu se zakoktá. „Ježíš, to teď zní blbě. No ale počkej, chtěla jsem říct, že teď, co jsme sem vyrazily, ses chovala úplně jinak, víš? A ne jinak ve smyslu špatně, právě naopak. Ne jenom co jsme tady, ale celkově poslední dobou, tak poslední týden. I když se nezvládneme bavit jako normální lidi bez vší té trapnosti, přišlo mi, že se... že se o mě zajímáš. Jakože vážně zajímáš, ne tak, jak se vždycky ptáš, co mám za úkoly a jestli jsem snědla svačinu. Když ses mě ptala na ty knížky, úplně se mi zatetelilo srdce, jako by ti to nebylo jedno, jak ti to vždycky bývá.“

Páni. Nikdy bych nečekala, že se za sebe budu takhle stydět. „Protože mi to není jedno,“ zamumlám. Vidím na ní, že chce říct něco jako najednou, ale zastaví se. Po chvilce soustředěného ticha promluví. „Takže chceš, abychom se spolu bavily jako normální rodič a dítě, že jo?“ V jejím hlase poznám nejistotu.

Neodvážím se jí podívat do očí, a tak jen mírně přikývnu. „Myslíš, že to má ještě cenu?“

„Vždycky to má cenu,“ sklopí oči k zemi, stejně jako před chvílí já. A mně to dochází. Vždycky to má cenu, opakuju si v hlavě, a najednou to dává smysl. Celý její život jsem ji obviňovala ze svých vlastních problémů, z vlastního neštěstí, z vlastních jizev a slz, a ona při tom za nic nemohla. Za nic. Byla jsem blázen, jsem blázen, ale konečně mi to došlo, a odtud se už můžu odrazit jen vzhůru. Vždycky to má cenu. Možná je pro mě momentálně jen děckem, s kterým bydlím, ale ještě před pár dny jsem ji viděla jako přítěž, jako cizího člověka. A to je pokrok, ne? Když budeme takhle pokračovat dál, za nějakou dobu z nás bude opravdová rodina.

Nezmůžu se na nic lepšího, než na přikývnutí.

„Mami?“

„Hm?“

„Bude to asi znít blbě, ale můžu tě obejmout?“ Kdy jsem ji naposledy objala? Možná, když před dvěma lety musela zůstat doma kvůli chřipce. Každopádně když mě obejmě, mít ji v náruči je pro mě téměř nový pocit. Hezky hřeje, to je první věc, co mě napadne. Ona...celá hřeje, nejen její tlustý svetr, ale její dušička, její víra ve mě. Mám dceru, a po letech jsem to konečně pochopila, mám dceru, která ve mně věří, která ví, jak jsem se k ní chovala, a přesto věří tomu, že to napravím.

„Můžeš,“ usměju se a její objetí opětuju. Tentokrát...tentokrát jí ten úsměv opravdu patří, tentokrát je upřímný. A já chci být upřímná. Jak k sobě, tak ke všem kolem, a hlavně k ní. Nezaslouží si, abych s ní zacházela tak, jak s ní zacházím, a já se postarám o to, aby tohle dítě mohlo být šťastné. Aby se mohla smát a radovat jako ostatní děti. Aby měla mámu, skutečnou mámu. Takovou, která bude v jejím životě záchytným bodem, která se jí bude věnovat, které bude moct důvěřovat, která bude jejím domovem, tak jako byl táta domovem pro mě.

„Omlouvám se,“ spíš vydechnu, než prohlásím. Omlouvám se za všechno, co jsem jí způsobila, za všechnen ten čas, který jsme mohly strávit spolu, za všechnu radost, kterou jsem jí mohla dát.

Podívám se jí do očí, do těch hlubokých šedých jezer (proč jsem si nikdy jejich krásy nevšimla?), a vidím v nich klid. Víím, že mě chápe. Možná mi neodpustila a možná mi ani nikdy neodpustí, ale chápe mě. Rozumí mi. A já udělám všechno pro to, aby mi dokázala odpustit.

Bude to těžké, jak pro mě, tak pro ni, ale když i ona mě přes to, jak jsem se k ní chovala, dokáže mít ráda, zkusím to i já. Ne jenom zkusím. Dokážu.

Přátelství pro jednoho

Klára Klocová, 2. kategorie

-od DAVID24 pro ERIKJESVÁMI

Jdeš dneska??

Erik zaúpěl a přetočil se na břicho. Jak rád by napsal ne. Jak rád by je všechny poslal někam hodně daleko.

Jenže je nechtěl zklamat.

Pořád si myslí, že jsme nejlepší přátelé. Nikdy to nepochopil.

-od ERIKJESVÁMI pro DAVID24

Jasně.

X

„Víte kluci, přemýšlel jsem...“

„Vážně? To že jsi zvládl?“

Osazenstvo stolu vybuchlo smíchy, zatímco David s hraným úsměvem polykal zlost.

Viděl to na něm stejně jasně, jako věděl, že s tím nic neudělá.

Znovu se napil perlivé vody a mrkl na hodiny. Pořád ukazovaly půl sedmé. Sakra...

Asi by se tu měl cítit příjemně, obklopen svými přáteli a poklidnou atmosférou hospody, ale jediné, co cítil, byla nutkavá touha odejít.

„Ne, promiň, kámo.“ Marek natáhl svalnatou paži, po jejímž doteku toužily snad všechny holky, co znal, a dobrácky poplácal Davida po zádech. „Na co jsi přišel?“

David ještě chvílku brblal, pak si ale dal říct a oči se mu rozzářily nadšením.

„Víte, napadlo mě... Jsme ti nejlepší běžci, který tohle město má. Jsme ve skvělý kondici a mě napadlo... co takhle, kdybychom zkusili maraton?“

U stolu zavládlo zamyšlené ticho a Erika polila vlna naprosté hrůzy. Oni řeknou ano. Věděl to, cítil to ve vzduchu. No to snad ne... Už jen představa, jak se plahočí desítky a desítky kilometrů, zatímco kolem něj probíhají šťastní, endorfinem napojení běžecí blázni, ho naplňovala děsem a měnila mu žaludek v hromádku rosolu.

„No proč ne...“ Marek pokrčil rozložitými rameny, ale v očích měl něco, co se dalo popsat jen jako hlad. On už teď chtěl vyhrát. Strašně moc.

A je to tady.

„Jestli jsme všichni pro a jste ochotný přidat nějakou hodinku až dvě tréninku navíc...“ Řekl to tak žoviálně, že muselo každému být jasné, která bije.

Erik pod stolem zatáhl volnou ruku v pěst. Nechci do toho jít, nechci, nechci, nechci...

Problém byl v tom, že neměl na výběr.

„Takže, co vy dva? Jdete do toho?“

Bohové, on mluví na mě...

„Ehm,“ začal a v duchu si začal plánovat, jak řekne to osvobozující ne a zbaví se tak povinnosti někam chodit.

Jenže vtom Artur, poslední člen jejich družiny a asi jediná bytost, která měl dost lhostejnosti a svalové hmoty, aby mohla Markovi říct ne, už rozvážně pokrčil rameny. „Proč ne...“

Ta dvě slova, jediná dvě slova a jeho život se řítíl zpátky tam, kam patřil. Dolů.

„Jasně...Jo...Jsem pro... To bude...“

Když si všiml, že ho stejně už nikdo neposlouchá, raději zase zmlkl.

A duchu proklínal den, kdy se s Davidem seznámil.

X

David nebyl špatný člověk. Ne od začátku. Celou základku a většinu střední to byl úžasný, trochu oplácaný kluk, který miloval filmy a hru na klavír. Erik si ho hned zamiloval, protože jako jediný z ostatních spolužáků chápal, že existují i koníčky, které nejsou založeny na svalech a že když kluk rád píše básně, tak at'. Taky mu nevadilo, když místo domluvené sešlosti u hraní videoher napsal, že se mu nikam nechce a nepředhazoval mu to.

Vlastně spolu trávili většinu volného času, protože ani jeden z nich neměl moc jiných přátel nebo koníčků.

A Erikovi to tak vyhovovalo.

Pak ale přišly ty osudové prázdniny. Neměl moc času vídat se s Davidem, protože se zrovna stěhovali a ani jeho kamarád nejevil moc ochoty za ním zajít. Tehdy mu to nepřipadalo divné.

Proto ho nový školní rak přistihl naprosto nepřipraveného.

David se o prázdninách, na nějakém táboře, na který ho přihlásil otec, seznámil s kapitánem fotbalového mužstva Markem a jeho kamarádem, dvoumetrovým klukem, který vynikal v řecko-římských zápasech.

Za normálních okolností by se jim jak David, tak Erik obloukem vyhnuli, ale něco se změnilo. Jako by David najednou zatoužil, aby se i po něm holky otáčely a obdivně vzdychaly.

A Marek držel v rukách propustku do tohoto světa. Do světa dívčích snů. David byl tak nadšený a tak odhodlaný dohnat všechny ty zameškané roky, kdy se sportu vyhýbal, že bylo téměř nemožné přimět ho, aby mluvil o něčem jiném. Erika to štvalo, ale přeci jen, byli stále kamarádi, a tak se Erik nakonec podvolil a začal chodit na tréninky s ním.

Zkusili fotbal, tenis, plavání a Erik postupně přišel na to, že je nemožný a nejen nemožný, ale úplně k ničemu. David, na to, jak se vždycky projevoval, byl ve sportu tak stokrát lepší a Marek ho za to nezapomínal chválit. To Davida popohánělo k ještě lepším a větším výkonům a Erik za ním už jen vlál a doufal, že to nějak přežije.

Později pochopil, proč si Marek vybral zrovna Davida. Marek byl vůdce a potřeboval mít pod sebou malé hloupé lidi, kteří ho budou na slovo poslouchat a zbožňovat ho. Kterí ho budou prosit, aby s nimi trávil svůj drahocenný čas. A on to toho i se svým nejlepším kamarádem spadl po hlavě.

Erik ležel tváří dolů na matraci a měl pocit, že mu stehna každým okamžikem explodují bolestí. Strávil teď několik hodin na tréninku a znovu měl pocit, že pokud mu dřív neprasknou plíce, tak to udělá srdce.

Bohové.... Kdybych tak jen uměl říct Davidovi ne. Kdybych mu jen řekl, že už ho nechci vidět a že ten David, kterého jsem měl rád, je pryč. Proč s ním vlastně zůstávám?

Znal odpověď.

Jenže co kdyby tam pořád někde byl a jen čekal, až trochu poleví ten zhoubný tlak Markova ega? Co když čeká a prosí mě, abych zůstal, abych mu dál byl oporou, jako po celé ty roky? David mě potřebuje.

Zaúpěl a byl rád, že je v bytě sám. Matka byla na hodině jógy, ale měla se co nevidět vrátit. Musím se dát do kupy. Nemůže mě takhle najít. Pomalu se zvedl na lokty, ale jeho tělo ostře protestovalo proti jakémukoli pohybu.

Znovu zaúpěl a podařilo se mu posadit se. Všechno ho bolelo a hlava se mu točila, jako by právě slezl z horské dráhy. Možná to není tak daleko od pravdy. Došoural se do koupelny, strhal ze sebe oblečení a vklouzl do sprchy. Tam se posadil na podlahu a nechal na sebe stékat teplou vodu.

Zítřka zase. Pak zase a pak jeden jediný den volna. A pak zase.

Pořád si musel připomínat, že to dělá kvůli Davidovi. Kvůli svému jedinému opravdovému příteli.

Vážně jím ještě je?

X

Den byl jasný a slunečný.

Silnice se plnila natěšenými závodníky, kteří se protahovali, poskakovali nebo se jen bavili se svými sousedy.

„Tak super, jsme tu všichni.“ Marek je přejel pohledem hodným Caesara, který shlíží na svoje vojsko. „Těšíte se?“

David spokojeně zakýval hlavou a několikrát poskočil na místě. „Bude to super. Co myslíš, Eriku?“

„Co?“ Erik zvedl pohled od špiček svých běžeckých bot a zamžoural na svého přítele.

Teplota stoupala s každou minutou a Erikovi bylo jasné, že než vyběhnou, bude tu dusno a horko jako na Saháře.

Nervózně polkl.

„Eriku?“

„Jo, jo, je mi skvěle. Skvěle jako vždycky.“

David spokojeně přikývl a vůbec si nevšiml zoufalství v jeho hlase.

„Za chvíli budeme vyrážet. Skočím si ještě na záchod,“ prohlásil Marek a vykročil k záchodům.

„Počkej, jdu taky,“ zavolal za ním David a už si to metelil ke svému králi.

Erik se rozhlédl kolem. Všude byla přemíra barev, potu, smíchu a energy drinků. Jako by se všichni už nemohli dočkat, až se v potu tváře vrhnou do boje o vítězství.

Tohle nemůžu zvládnout. Tohle nezvládnou.

„Eriku?“

Trhl sebou a poplašeně vzhlédl. Úplně zapomněl, že tu ten velký kluk je.

„Ano?“ Pokusil se nasadit veselý tón, který slyšel ze všech stran.

Arturovy hluboko posazené oči na něj upíraly pohled plný... soucitu?
„Nemusíš do toho jít.“ Na to, jak byl velký, mluvil Artur tiše, jako by se bál, že je někdo uslyší. „Jestli chceš, půjč si moje auto. Svezu se domů s Markem.“

Erikovi spadlo srdce až do kalhot. On to poznal. Poznal, že tady nechci být a že nesnáším každého z té stovky lidí.

Řekne to Markovi? Co se pak stane? Nebylo by to tak vlastně lepší?

Představa, že tu zůstane sám, ho však děsila mnohem víc. Co by se stalo, kdyby mu to řekl? Už by se semnou nechtěl bavit. Není to to, co chci? A co David?

Bylo mu jasné, co by David udělal.

Polkl a znovu se na Artura zahleděl. Proč mi to vůbec nabízí?

Jako by mu četl myšlenky, pokrčil Artur rameny. „Nechci, aby se někomu něco stalo.“

„To je hezký, ale jsem v pohodě. Díky.“

Proč jsem to řekl? Která část mého mozku si ještě nalhává, že jsem v pohodě?

Proč nejedu domů?

„Eriku...“ David k němu doběhl s tím zvláštním světlem v očích, které tam bylo vždycky, když jako malý vymyslely nějaký dobrý vtip, nebo se jim povedlo sehnat lístky na jejich oblíbený film.

Nemůžu ho tu nechat. Nemůžu tady nechat toho milého kluka.

„OK, hoši, jdeme na to,“ zavelel Marek a Erikova šance na útěk zmizela v nedohlednu.

X

Deset kilometrů.

Bylo mu tak strašné horko, až měl pocit, že se mu potí i oči.

Jeho nohy dopadaly na vyprahlý asfalt a zvedaly obláčky prachu.

David, Marek i Artur už byli dávno pryč. Ještě, než zmizeli, slíbili mu, že počkají na konci. On se usmál a co jim řekl, na to už si nevzpomínal. Poslední, co viděl, byl Arturův znepokojený pohled.

On si myslí, že to nedám. Ach, jakou má pravdu.

Bolest v nohou našťestí polevila a změnila se na tupé cukání, které mu rozechvívalo krok.

Minul ceduli hlásící jedenáctý kilometr.

Třeba to zvládnou a... Co pak? Najdou si nějaký jiný závod a pak skončím někde v horách na ultramaratonu.

Je tohle vůbec řešení?

Slunce mu pražilo do zad s takovou intenzitou, jako by ho chtělo usmažit.

A stanice s vodou byla v nedohlednu. Polkl, ale sliny se mu lepily na patro jako sirup.

Proč jen musí být takové horko? Kdyby přšelo....

Kolem bylo pusto a prázdno, cesta vedoucí mezi poli byla až na něj prázdná.

Kdyby přšelo, byl bych až po krk v bahně. Jako na Spartan Race. Ta představa byla děsivá. Určitě i tam časem dospějí. A pak ještě budu rád za trochu slunce.

V tom zakopl, udělal jakýsi přemet a dopadl tvrdě na břicho. Prach kolem něj se zvednul v dusivém oblaku a koleny a dlaněmi mu projela bolest.

Ksaku....

Pomalou se zvedl na lokty, ale už se nepřiměl vstát. K čemu by to bylo? K čemu je tohle celé vystoupení? Stejně už Davida, toho Davida, kterého jsem znal, nikdy neuvidím.

Do očí mu vyhrkly slzy. Částečně bolestí, částečně smutkem.

Mohl si namlouvat, co chtěl, ale pravdu neoblbnul.

Byl sám.

Nevěděl, kdy se to stalo, ale stal se pro Davida spíš módním doplňkem, oblíbenou hračkou, kterou vláčel všude s sebou, ale na kterou zapomněl, jakmile byl na blízku někdo lepší.

Kvůli němu jsem přestal psát básně.

Chybí mi to.

Nevěděl, kdy se rozbřečel, ale už nemohl přestat.

Nechci být sám, ale tohle nezvládnou. Chybí mi básně a klidné večery. Všichni z rodiny mi říkají, jak nejsem ve své kůži. Už nějakou dobu.

Tohle je moc...

Jenže ten tichý hlásek v jeho hlavě stále říkal to samé. On tě potřebuje, Eriku. Potřebuje tě a ty potřebuješ jeho. Nedokážeš a vlastně ani nechceš vypadnout z naučené rutiny. Bolí to, ale to časem přejde.

Kdysi četl knížky. Spousta z nich byla o lidech, kteří se nebáli opustit něco, na co byli zvyklí, ale co jim ubližovalo a dosáhli úspěchu.

Jenže ty to nezvládneš. Nejsi jako oni.

Hlava se mu točila tak hrozně, že ji raději položil zpět na zem.

Nikdo nepřicházel, ale mu to nevadilo.

Pomalou, velmi pomalou se začal uvolňovat. Takhle dobře mi nebylo už několik měsíců, pomyslel si a sám pro sebe se usmál.

Žádné povinnosti, žádný trénink, jen on a nebe nad ním.,

V lehounkém vánku se chvěje poslední lístek podzimu...

Možná bych zase mohl začít psát básně.

X

-od DAVID24 pro ERIK

Jak ti je?

Ta zpráva ho překvapila. Bylo to už pár dnů, co byl z nemocnice doma a do té doby se mu ozval jen Artur, aby se ho tichým hlasem chvíli vyptával a pak přišel za ním do nemocnice a strávil nějakou tu hodinku tím, že jen seděl a kreslil. Nevadilo mu to a byl celkem rád, že tu s ním byl někdo jiný než jeho hysterická matka. Nakonec si s Arturem hezky popovídal.

-od ERIK pro DAVID24

Celkem fajn. Bylo to jen přehřátí a celkový kolaps.

-od DAVID24 pro ERIK

Mám se stavit?

Chvíli nad tím přemýšlel. Chce, aby přišel?

-od ERIK pro DAVID24

Ne.

Umění odpouštět

Hana Števková, 2. kategorie

„Jmenuji se Ethan a jsem závislý.“

„Ahoj, Ethane,“ znělo halou.

„Dnešním dnem jsem oficiálně dva roky strízlivej. Jak už většina z vás ví, začal jsem brát, když si můj kamarád, kterého jsem znal odmalička, vzal život. Uvědomuju si, že spousta lidí by se nerozhodla tuto situaci řešit stejně jako já. Že by je to třeba ani nenapadlo. Pro mě to v tu chvíli bylo jediné možné řešení, než bych se z toho všeho zbláznil. Teď už vím, že to nebylo ideální. Sešel jsem tím na klikatou cestu. Několikrát jsem byl na dně, měl jsem chuť zase vzít. Ale je důležité se nevzdávat. Je jedno, jak moc špatně se cítíte, jak hluboko spadnete. Hlavní je se vždycky znovu zvednout, uvědomit si, jak daleko už jste zvládli dojít, že už nějakou dobu zvládáte abstinovat, a nezahodit to kvůli maličkosti.

Proto chodím na tato sezení, kde o svých problémech můžu mluvit bez pocitu, že mě někdo soudí. Protože je důležité o tom mluvit. Není se za co stydět.“

Pravidelně, už skoro rok, chodím každou středu na sezení. Vede ho Amanda Brownová. Dlouho jsem hledala vedoucího, jako je ona, byla první, kdo na mě působil sympaticky.

Často tu potkávám kluka vysoké, svalnaté postavy s černými sestříhanými vlasy a tmavýma očima. Jmenuje se Ethan Scott. Abstinuje o rok déle než já, ale vypadá to, že si až moc dobře uvědomuje svoje chyby a dokázal se s nimi smířit.

Je pro mě vzorem. Je totiž jen o dva roky starší a s touhle životní situací bojuje brilantně. Aspoň to tak působí. Nemá problém se o tom bavit, to je moje zásadní slabina. Chtěla bych si s ním o tom popovídat, ale nikdy jsem se k tomu neodvážila. To jsem se dneska rozhodla změnit. Když sezení skončilo a všichni se začali rozcházet, namířila jsem si to směrem k němu.

„Ahoj,“ pozdravila jsem ho.

„Ahoj,“ zarazil se a sjel mě pohledem, „Carli, že?“

„Jo, mohli bychom si promluvit?“ zeptala jsem se nejistě.

„O čem konkrétně?“ zněl překvapeně.

„O závislosti.“

Rozmýšlel se. „Tady máš spoustu lidí, se kterejma o tom můžeš mluvit. Ale stejně to neuděláš.“

Má pravdu, za tu dobu, co sem chodím, jsem mluvila asi třikrát.

Zamířil směrem k východu.

„Prosím,“ žadoním, stále šel dál a já za ním, „působí to tak, že ses přes svou závislost psychicky přenesl. Já jsem už přes rok střízlivá a cítím se hůř, než když jsem byla v tom nejhorším. Nevím, co jsi udělal, že ses psychicky posunul, ale já to chci zkusit taky, potřebuju to zkusit taky,“ zastavil se, otočil směrem ke mně a zabodl do mě svůj pohled, „nejsem schopná se své rodině, od které bych tak moc potřebovala pomoc, ani podívat do očí, protože mám pocit, že si to nezasloužím.“

Semkl rty a prudce vydechl: „Dobře. Fajn.“

„Děkuju.“

„Máš čas teď?“

Jen přikývnu.

Zakotvili jsme v prvním bistru, na které jsme narazili o dvě ulice dál, oba jsme si objednali Colu.

„Takže,“ prolomil pauzu v naší konverzaci, „povídej.“

Zmateně jsem se na něj podívala. Působil překvapivě klidně.

„Potkáváme se na sezení už kolem roku a stále neznám tvůj příběh,“ upřesnil.

Divím se, že si všimnul.

„Jo, no, nerada o tom mluvím.“

„Proč?“

Proč asi, protože se stydím? To ho vážně nenapadlo?

„Protože je mi to nepříjemný.“

„Stydíš se,“ uchechtl se.

Je přímo génus.

„Cítím se provinile,“ vypálila jsem.

„To je to stejný.“

Probodla jsem ho pohledem. „Myslel jsem, že před lidma, kteří prožili něco podobného, by to pro tebe mohlo být lehčí,“ vysvětlil.

„Hm, není.“

„Ale ode mě chceš pomoc,“ napil se.

„Jediný, co vím je, že už jsi po jednom relapsu,“ snažil se mě přimět k tomu, abych začala mluvit.

Přikývla jsem.

„Všechno to začalo, když mi bylo šestnáct. To nás opustil táta. Vždycky dost pil, ale až tehdy se to víc rozjelo. Vracel se domů pozdě v noci, totálně mimo. S mámou se pořád hádali, ječeli na sebe, často i něco rozbíjeli a já jsem to psychicky nezvládala, takže jsem taky začala pít, v nelegálním věku.“

Cítím se tak špatně a to je cizí člověk, jak to mám probírat s rodinou? Jde to vůbec?

„Chodila jsem na všechny párty, na který to šlo. Snažila jsem se vyhnout těm nočním hádkám a čím častěji jsem byla pryč, tím pití alkoholu rostlo a vyvinula se z toho závislost. Řešila jsem jím i drobný problémy, až to přestávalo stačit a rekreačně jsem jela i na drogách.“

„Heroin nebo kokain?“ zeptal se.

„Tenkrát heroin.“

„A teď?“

„Oboje, podle toho, co zrovna bylo.“

Přikývl: „To znám.“

Na druhou stranu, on je člověk, který si tím taky prošel, třeba by mi to fakt mohlo psychicky odlehčit.

„Pokračuj,“ vyzval mě.

„Když už jsem na tom byla dost špatně, táta definitivně odešel a máma tím začala řešit moje problémy. Večery jsem musela trávit doma. Dělávaly jsme spolu i Miou všechny možné blbosti, abychom se zabavily.“

„Miou?“

„Moje o rok mladší sestra.“

„Jasně,“ napil se a zase mi věnoval svůj pohled.

„Šlo to celkem hladce, byla jsem čtyři roky čistá.“

To byly čtyři roky. Čtyři. A už přišla recidiva. Dokážu někdy vydržet delší dobu?

„Co se pokazilo před tím rokem a cosí?“ vyrušil mě z mých děsivých myšlenek.

„Skoro všechno. Pohádala jsem se s mamkou, s přítelem jsme se rozcházel, v práci nic moc.“

„V práci? Kolik, že ti to je, dvacet dva? Řekl bych, že někdo jako ty bude na univerzitě.“

To je zajímavý vzhledem k tomu, že mě všichni kolem považují za fetáka a nicku.

„Mám dvouletý vzdělání z umělecké akademie. To jsem naštěstí ještě stihla dokončit.“

„Aspoň to,“ usmál se, „Takže jsi prostě začala brát, kvůli té celkové situaci?“

„No, víceméně. Hlavně mi v hlavě přebíhala myšlenka: Jsem čtyři roky čistá, ale cítím se děsně. Cítím se ještě hůř, než když jsem brala. Proč jsem strážlivá?“

„Páni, to je,“ zasekl se, „zajímavý přemýšlení o situaci.“

Já si to uvědomuju, už chápe, proč se za to stydím? Asi ne...

Přikývla jsem. „Já vím.“

„A kdes vzala drogy?“

„Šla jsem na párty.“

„Že mi to nedošlo,“ zasmál se, „Jak dlouho jsi brala?“

„Tři měsíce.“

„Toho si tvá rodina nevšimla?“

„Mám svůj vlastní byt. Bydlel tam se mnou přítel. Brala jsem to jako velký krok k lepšímu životu,“ vysvětlila jsem mu.

„A skončilo to čím?“

Tohle mě bude stát hodně psychické síly.

„Pokusila jsem se vzít si život.“

Prostě ses předávkovala, je tak těžký to říct? Jo, je. Tahle pravda naostro mě bolí víc, než když od nás odešel otec.

Znovu se uchechtl.

„Je na tom něco vtipného?“

„Vzít si vlastní život. Zvláštní výraz. Komu ten život vezmeš? Když skončí, tobě chybět nebude. Tvojí smrtí musí projít všichni okolo tebe,“ napil se, „náš život není náš, neměli bychom na něj sahat,“ díval se mi přímo do očí, asi tak poprvé za celé dnešní odpoledne.

Čím dál víc mě začíná překvapovat.

„Tak inteligentní vysvětlení jsem nečekala,“ upřímně jsem odpověděla.

Na druhou stranu chápu, jak k tomu došel, vzhledem k jeho kamarádovi. Musel o tom často přemýšlet.

„To беру jako poklonu,“ zasmál se a já s ním.

„Léčba?“ zeptal se už zase seriózním tónem.

„První jsem skončila v nemocnici. Potom jsem byla v léčebně a teď pravidelně chodím na sezení.“

„Ty chodíš na sezení jenom proto, že musíš?“ zněl víc překvapeně než kdy před tím.

Musela jsem znít víc otráveně, než jsem chtěla.

Uhnula jsem pohledem mimo něj. „Posloucháš ty lidi vůbec?“ působil až trochu zklamaně.

„Spíš ne,“ řekla jsem skoro neslyšitelně.

Semkl rty. „Škoda, mohlo by ti to hodně dát,“ řekl už klidně.

Nastala chvíle ticha.

„Kvůli čemu že jsi to vlastně začala brát?“ pokračoval v konverzaci.

„Kvůli té situaci.“

Vždyť to i sám řekl.

„Ale kvůli komu?“ Naléhal.

Zarazila jsem se.

Jak jako kvůli komu? Když je to kvůli situaci, tak to není o nikom konkrétním. Nebo je?

Upřel na mě svůj pohled.

„Začínáš si hrát s myšlenkou, že tě to vytáhne z toho, v čem v tu chvíli plaveš až po uši. Že se aspoň na chvílku dostaneš někam jinam, že se budeš cítit št'astná. Ale ta realita tu furt je, ten problém tu furt je. Něco jako útěk z reality je nemožná věc. Snažíš se utéct do jiné dimenze, ale ta se ti potom rozplyne před očima. A pak se v tom všem už topíš, spolu s řešením závislosti. Vždy každéj začne brát kvůli sobě, pokud ti někdo nenasype něco do pití, protože tohle nevidí.“

I když tě kamarádi postrkávají, abys to zkusila s nima, uděláš to kvůli sobě, protože se chceš cítit cool a chceš zapadnout. I když se ti rozpadá nějaký vztah, nezačneš kvůli nim, ale kvůli sobě. Je to vždycky tvoje rozhodnutí, že danou situaci budeš řešit drogama. A je to nesmyslný řešení. Každéj závislej by si to měl uvědomit, dřív nebo později, nejlépe samozřejmě před samotným začátkem.

A až tohle všechno dokážeš přijmout, až uneseš tu vinu za celou svou závislost, až potom se z tebe stane umělec, kterým chceš tak moc být. Teprve pak můžeš dosáhnout jednoho z nejkrásnějších a nejcennějších umění na světě – umění odpouštět. Potom se budeš moct podívat své rodině do očí, protože uvidíš sebe tak, jak tě vidí oni a jak si zasloužíš být viděna. Ale měla bys o tom s nima mluvit.“

Nastala dlouhá chvíle ticha.

Páni! Nemám slov na reakci. Jak to může mít v hlavě tak srovnaný?

Pomaloučku se chystá k odchodu, položil na stůl pětidolarovou bankovku.

„Jak ses k tomu dostal ty?“ Zeptala jsem se ještě.

„To je jiná kapitola o umění, taky dlouhý proces,“ lišácky se usmál.

Tázavě jsem se na něj podívala.

Už vykročil ke dveřím, ale nakonec se ještě otočil.

„Řekněme, že umění milovat taky dělá zázraky.“

Na den mého výročí rok a půl abstinence, o dva měsíce později, jsem se rozhodla vzít Miu se mnou na sezení. To bylo poprvé, co šel někdo se mnou. Poprvé, co jsem svou závislost nebrala jako chybu, ale zkušenost. Poprvé, co jsem se za ni nestyděla, ale brala ji jako součást svého života.

„Chtěl by dneska ještě někdo mluvit?“ zeptala se Amanda.

„Ano,“ zachytila jsem udivený pohled Amandy i Ethana.

„Jmenuji se Carli a jsem závislá.“ prolomila jsem ticho.

„Ahoj, Carli,“ zaznělo hromadně během toho, co se ke mně všichni otočili.

„Dnes je tomu rok a půl mé abstinence. Nikdy předtím jsem se neodvážila tu podrobněji mluvit o sobě, o své závislosti. Cítila jsem se provinile před rodinou, kamarády, ale i před lidmi, kteří si prošli něčím podobným. Měla jsem ale také pocit, že nikoho z vás můj příběh nebude zajímat, že mě stejně nikdo nebude poslouchat, protože já jsem spoustu z vás taky často nevnímala,“ zhluboka jsem se nadechla, „a za to se vám všem chci omluvit.“

Vaše verze složité, trnité cesty plné nástrah jsou každá naprosto jedinečná. Každá z nich je plná jedinečných zkušeností, které od vás mohu převzít. Které od vás chci převzít, abych dokázala abstinovat co nejdéle. A to mě dovedlo k myšlence, že můj příběh může pomoci někomu z vás. Dokonce i někomu, kdo si myslí, že pomoc nepotřebuje nebo se jí bojí vyhledat. Když jste tu všichni pro mě, chci tu být já pro vás. Chci, abychom si všichni zvládli odpustit. Protože je důležité o tom mluvit. Není se za co stydět,“ opakovala jsem jeho slova, on byl jedinej, koho jsem kdy poslouchala. „Až nedávno jsem zjistila, jak moc vám to může pomoci.“

Podívala jsem se na Ethana, který mě celou dobu překvapeně sledoval.

Přikývl a usmál se. Já jsem jeho reakci pouze opětovala.

Klára Gottwaldová, 3. kategorie

Anitin život se dá zhodnotit na stupnici od jedné do deseti jako devítkový. Ne. Osmičkový. Což je vlastně docela fajn, když si vezmete, že do dokonalosti zbývá jen devítka a desítka a od mizérie jí dělí celých osm čísel.

Píše se rok 2020 a Anita hned s jeho příchodem oslavila pětatřicetiny. Když si s Markem připíjeli v prvních minutách těch dvou dvojek a dvou nul, trochu se v duchu děsila, co tyhle dvě zdvojené číslice přinesou. Na Marka se sice usmívala, ale byl to přesně ten úsměv, který vykouzčila příkrčením brady a křečovitým pozvednutím koutků úst. Ten rok ještě ani nezačal a už od počátku jí to ohlodávalo myšlenky. To ženy občas (slovy Marka: často!) mívají. Řeší moc. Řeší, co nemají. Řeší zbytečně. Jenže Anita věděla, že její život se točí v pětiletých cyklech. Tedy cyklech, no, jak to jen říct... Prostě ty pětky a nuly na konci obvykle nic pěkného nepřinesly.

Dřív v médiích četla o pětiletém výrobním cyklu Volkswagenu, na vysoké škole ji v managementu učili, že u organizací se zpravidla rozlišuje pět životních cyklů, pak taky kdysi cosi slyšela o pětiletém životním cyklu koníka jeskynního nebo tak něco. Anita poslední pětka byla jak z knihy „Jak spadnout na psychické dno a už se z něj nevyhrabat“. Vyhrabala. Ale z ničeho nic zkolabovat, tři měsíce na to přijít o dítě a do toho řešit krizi v práci i v osobním životě je trochu záhul. I pro flegmaticku jako je Anita.

Teď je jí nicméně skvěle. Práci změnila. Marka ne. S tím to táhne už třetí pětiletku a ta krize paradoxně všemu dokonale prospěla. Dítěti se k nim ale nechce. To je holt ten osmičkový život. S dítětem už by to bylo fakt moc dokonalé, a tak to v životě prostě nechodí. Občas ji napadne, že už je za nějakých pět minut dvanáct, protože přece biologické hodiny. Ale co má dělat. Co? Ne, píchat si do sebe hormony teda rozhodně nebude.

Bude. Ale až ve čtyřiceti. A asistovat jí u toho bude někdo úplně jiný než Marek.

Střih.

Doba covidová.

Je jaro. Už druhý týden jsou spolu Anita a Marek zavřeni doma. Světem jedenadvacátého století, světem plným vyspělých technologií a bůhví čeho zmítá pandemie jakési zmutované chřipky. Konečně se jí podařilo s vypětím sil sehnat ten tajemný kus bavlny, který jim má pomoci vše zvládnout a překonat. Nic se nedá koupit, žádná pitomá jednorázová rouška, žádný Paralen na její častý

hlavobol. Obětovala jedno ložní povlečení (JOOP! Ano, to „bolelo“...) a sousedka jí z něj ušila roušek hned několik.

Anita si umí nalít čistého vína. Kdyby její život závisel na tom, že si bude schopná normálně zašít díru na ponožce, natož tak ušít roušku, stoprocentně by umřela. Kdyby věděla, že budoucnost jejího vztahu závisí na tom, že jim prostě nesmí dojít peníze, asi by se víc snažila najít si normální práci. Dětské, že? Aby vztah stál na penězích... Jenže on stál. Nejen u nich. To toho osudného jara pocítilo mnoho párů i manželství. Anita si tedy myslela, že normální práci má, ale podle Marka normální práci neměla. Normální práce přece není dělat v nějaké neziskovce na dohodu za totální almužnu a pro dobrý pocit.

Jaro znamenalo uvěznění. Uvěznění mezi bílými zdmi jejich bytu. Uvěznění ve vlastních tělech. Ačkoliv oba práci ještě měli, což bylo mimochodem v porovnání s mnoha jejich známými opravdu štěstí, peněz ubývalo. Jejich šéfové škrtali výdaje, jak jen mohli. Vydýchaným vzduchem bytu v pátém patře novostavby s papírovými zdmi se jako yperit pomalu šířila nervozita a nejistota. Leptala jejich mozky stejně jako ten obávaný plyn sliznice.

A tak spolu Anita a Marek pomalu přestávali komunikovat. Uzavření doma, v betonové majoritě rozbitého skla, jak tomu Anita říkala, přestali si (sebe) všímat. Každé ráno vylezete z brlohu, omyjete si ulepené oči, hřebenem prohrábnete vlasy (ne, dnes si je ještě nemusím umývat, stejně nikam nejdu), make-up zbytečný, řasenka zbytečná, ty napadané tmavé vlasy z umyvadla zase nedala pryč („Do prčic, Anito, ty vlasy jsou nechutný, to je to takový problém to po patnácti letech pochopit?“ ... „Jo, stejnej jako dávat dolů záchodový prkýnko.“), šedé seprané triko třetí den stejné, vytahané kdysi sytě červené tepláky.

Na sociální síti působí vtípně, když přidáte fotku s nalíčenýma očima a komentářem, že jste si po třech týdnech zase dali make-up a řasenku a že „na pětatřicet dobrý, ne?“, ale ve skutečnosti se za tou jednou stokrát filtrem upravenou dvaadvacátou fotografií skrývá bezmoc a smutek. Prázdnota.

Kameru na notebooku na pracovní online schůzky a porady už Anita ani nezapíná, proč taky, po měsíci to prostě nedělá už nikdo. Nicméně, nedělá to už ani Marek. Doma se spolu už opravdu mívají, začali na sebe být alergičtí, a to doslova. Anita navíc prosí Marka stále víc o nějaké peníze, a to on nemůže vystát. Zhořklo to. Zhořklo to všechno.

Nechávali si vždycky poměrně dost osobního prostoru. Opravdu hodně. A teď ho nemají. Každý měl spoustu svých zájmů a pak si neskutečně užívali ty zájmy společné. Jenže jejich život se smrsknul mezi stěny panelákového bytu,

kde zespod štěkají dva psi (chovat psa v bytě by mělo být trestným činem, fakt!) a shora se v pravidelných intervalech střídá dětský dupot, dětský řev, řev rodičů na děti, řev rodičů na sebe navzájem a noční usmiřovací rituály... Kdy vlastně naposled Anita s Markem, kdy jenom ... Neví.

*Nic. To nic, které se zjeví a zase zmizí,
to cosi, které je jim najednou cizí,
prázdnota, nenávist, vztek, smutek.
Nic. Zjevilo se a už nezmizí.*

Bylo to přesně 15. dubna, když k nim zazvonil taky někdo jiný než rozvoz jídla a kurýr s balíčkem z e-shopu. Marek podepsal dodejku, pak ten dopis otevřel a stroze Anitě oznámil, že končí. Dostal „áčko“. Končí v práci. Dnes. Na hodinu. Proč proboha? Co se stalo? To se mimochodem Anita nikdy nedozvěděla. I když pátrala opravdu hodně. A pátrala až tak, že při tom hodně objevila cosi, co ji nutilo pátrat dál. Co ji nutilo otevírat internetové stránky v anonymním režimu a do vyhledávače zadávat jméno Marka, přezdívku Marka, pak té holky, té další holky a další a další...

„Nic,“ odsekne Marek, v rychlosti na bosé nohy obuje sešmatlané conversky, obleče šust'ákovou bundu a odejde z bytu. Bez roušky (!). Za chvíli ještě Anita uslyší dveře bytu znovu. Klíče v zámku. Zašustění balíčku cigaret. Prásk. Je pryč. Co? To jako opravdu odešel jen tak? Nic neřekne? To je blbeček.

Velmi bohémská, ale pořád ještě pragmatická Anita si ale dokáže spočítat, že bez Markova příjmu nemůžou fungovat. Polkne. Polkne hodně nasucho. A do večera už nesní ani sousto.

Střih.

Na účtu nula nula nic.

Peníze nejsou všechno. Peníze ještě nikdy nikoho št'astným neudělaly. Tyhle a podobné věty se člověk dočte leckde. Hlavně v těch vše(ne)možných motivačních knihách, které jsou v dnešní době tak neskutečně v kurzu. Anita je z duše nesnášela. Jedinou, kterou kdy přečetla, bylo Mansonovo „Důmyslné umění jak mít všechno u pr**le“. Tím skončila a vzala si z toho jedno – začala mít u pr**le skoro všechno. Což možná záměrem autora nebylo, ale to jí bylo srdečně u pr**le.

Peníze sice nejsou všechno, ale znamenají dost. Pokud jste nastavení konzumně, což Anita s Markem byli a jsou, je život bez nich neskutečně těžký. Napřed jejich

nedostatek kryjete úsporami. Jasně, pro tyhle účely ty úspory přece máte. Jenže oni jich jaksi neměli moc. Těch úspor. Byt byl Markův, zdědil ho po otci. Hodně žili. Měli drahé auto (protože prostě sociální status neasi!). Flámovali. Měli rádi všemožné party všemožného zaměření. Jedli v drahých restauracích. A nikdy to nezapomněli velkolepě sdělit na sociálních sítích. Měli bláznivé a drahé koníčky. Cestovali blízko i daleko. Hlavně daleko. A business class. Jak jsme jen mohli být tak hloupí?

Je to jako balvan.

Balvan, který se tam usadí.

Bolí, tíží.

Stahuje Tě ke dnu.

Až Tě stáhne.

Úplně.

To jedno malé, počáteční písmeno abecedy obrátilo jejich dokonalý život v totální peklo. To jedno velké, tížící „áčko“, které přistálo v Markových rukou v polovině dubna a bodalo, jako když mu na rukou v mládí zůstala skelná vata, znamenalo začátek konce jednoho dokonalého páru bez úspor. V pětadvaceti je totiž skvělé žít a život si užívat, jenže to většinou na všechny ty požitky života člověk ještě nemá peníze. V pětatřiceti už to zpravidla bývá o něco lepší, v případě Anity a Marka dokonce skvělé, ale zase je to už věk, kdy je minimálně fajn myslet na to, že je potřeba tvořit finanční polštář. Oni měli jen jakýsi oležený sepraný polštářek, který se po několika použitích totálně rozpadl.

Když jste finančně na nule, tak sladké řečičky typu „ale máte jeden druhého“ a „hlavně, že jste zdraví“ jdou slušně řečeno do kytek. Už začala chápat to, co viděla kolem sebe, ale dosud nedokázala pochopit. Jak se dva lidi, kteří ze začátku zmírají hlavně fyzickou touhou jeden po druhém, mění na konci v krvelačné bestie, které jsou schopny si říct takové věci, že kdyby za každý hnus, který z jejich úst vzejde, vysadili jeden strom, byl by z toho za chvíli deštný prales.

Míjeli se ještě víc než dřív. Marek často nebyl doma. Přes den. Přes noc. V hlavě se jí honily ty nejhorší myšlenky. Představovala si, jak ji Marek podvádí. S jednou, se dvěma, s vícero. Považovala se za paranoidní a v duchu si vždycky nafackovala. Zná ho přece patnáct let a to už je nějaká doba, kus života, kterým zatím prošla. Nutno však podotknout, že paranoidní nebyla. Jen nikdy neobjevila Markovu stinnou stránku. Toho Jekylla v Hydeovi, se kterým žila. Na to ale přišla až později. Třeba jako na to, že na jeho facebookovém profilu tvořili muži pouze deset procent jeho přátel. Jinak to byly samé ženy. S dokonalými vlasy, úzkým pasem a pevným pozadím. Proč si toho nikdy nevšimla?

Trápila se. Ten balvan, který ji zavalil, nešel bez pomoci z jejího vyhublého těla shodit. A ta pomoc nepřicházela. Zpytovala svědomí a litovala se. Litovala se hodně. Jak mohla být tak hloupá a ve všem spoléhat na Marka? Jak mohla být tak hloupá a nedělat si finanční rezervu? Jak mohla být tak hloupá a ve svém věku si konečně nenajít práci, která vydělává, ne která je prostě jen cool?

„Kromě holýho zadku nemáš vůbec nic, drahá. Žádný peníze bokem, žádnou vizi. A podívej se na sebe, jak vypadáš. Ztloustla jsi. Nedá se s tebou vydržet.“ To si ale neříkala sama sobě, když stála před zrcadlem. Bohužel. Tohle jí řekl někdo, s kým se už nějakou dobu pokouší počít dítě. Někdo, o kom si myslela, že je ten pravý. Někdo, kdo má (měl?) být její životní láska.

Extrémní nálož kulek v podobě ztráty zaměstnání a nedostatku peněz šla přímo do černého. Zavrtala se Markovi hluboko do mozku a spustila tam něco, s čím sám Marek nedokázal kultivovaně bojovat. Dělal Anitě naschvály. Z jeho triček cítila cizí parfém. Téměř pokaždé jiný. Marek, kterého znala, byl pryč. Stal se z něho někdo, kdo na ni nebral ohled, kdo nesnesl, když se ho snažila jakkoliv omezovat, natož se mu snažit předestírat, že by snad mohl mít vůči někomu, s kým tak dlouho žil, alespoň nějakou elementární snahu o to, být slušný.

Brečela asi týden v kuse. Jestli byla někdy vyhublá, tak teď extrémně. Vybrečela si z těla poslední zbytky tuku, které tělo chránily. „Už ani prsa nemáš,“ neodpustil si naprosto zbytečnou, ale excelentně namířenou poznámku.

*Sedí, zkostnatělé prsty tiše tápou,
ve tmě života, ve tmě smrti,
ve tmě sebe sama.*

Zmatená.

Zkalená mysl s chybějícími kousky skládačky,

životu,

Jejího.

Nikoho.

Střih.

Ztratila jsem s Tebou nejlepší roky.

V červnu odešla s posledním kufrem. Vlastně ji samotnou překvapilo, že ty dveře dokázala naposledy zaklapnout tak snadno. Už se z toho vybrečela. Už nebylo co brečet. A když se jí bude chtít ještě za další měsíc dva brečet, pořád nebude co. Marek tam v ten den nebyl. Nebyl tam, aby jí řekl sbohem, aby se na sebe podívali a tak nějak si to alespoň mlčky „vyříkali“. Byla mu jedno. Už to věděla dávno. Ale

taky věděla, že mu nebyla jedno vždy. Ve finále je to prostě ale zase jedno. Dala mu kus sebe. A pak luskneš prsty a je to jinak.

Střih.

Definitiva.

„Odjíždím za měsíc na Balkán. Zřejmě na půl roku. Nevím, proč Ti to píšu, prostě tak.“

Čekala skoro půl dne na to, než se uráčil odepsat. „Ses zbláznila? Kolikrát si myslíš, že Tě tam znásilní?“

Odpověděla hned. „Seš blbec.“

..

..

Dvakrát.

Tu kytaru jsem koupil kvůli tobě (úryvek)

Danny Procházková, 3. kategorie

*Jak můžeš bejt tak krutá,
copak nemáš kouska citu v těle.
Tu kytaru jsem koupil
kvůli tobě
a dal jsem za ni
celej tátův plat,
ta dávno ještě byla ve výrobě
a já už věděl,
co ti budu hrát.*

Hlas mi selhal, ale nenechal jsem se odradit. Pevně jsem sevřel trsátko a zpocená dlaň se zapřela o popraskaný lak na krku kytary. Zvláčnil jsem hrdlo několika rychlými polknutími a rázně se opřel do strun.

*S tou kytarou teď stojím před tvým domem,
měj soucit aspoň k tomu javoru,
jen kvůli tobě přestal být stromem,
tak už nás oba pozvi nahoru.*

Můry zakroužily kolem oslnivého světla pouliční lampy a dobrovolně položily své životy za zvuků mé milostné písně. Zíral jsem na okno v pátém patře a doufal, že mě má vyvolená uslyší. Nerozhodila mě ani láhev, kterou po mě někdo hodil z balkónu. Mé odhodlání neodradily ani siluety za staženými roletami v oknech dalších pater. Počkal jsem pár vteřin, až tramvaj oznámí zacinkáním odjezd a já mohl do ticha nasadit další sloku.

*S tou kytarou teď stojím před tvým domem,
měj soucit aspoň k tomu javoru,
jen kvůli tobě přestal být stromem,
tak už nás oba pozvi nahoru,
pozvi nahoru, pozvi nahoru...*

Přiznám se, že jsem neměl žádný plán, jen jsem ve své spontánnosti sundal hudební nástroj, který patřil mému tátovi, ze zdi a šalinou číslo 9 dojel po dvaadvacáté hodině k činžáku mé spolužačky Gábi, kterou jsem miloval. Rušení nočního klidu mi nic neříkalo. Byl jsem napumpovaný adrenalinem a schopen hory přenášet. I přes všechno mé odhodlání mě vyděsil zvuk klíčů, které dopadly těsně vedle mých tenisek se šňůrkami nastrkanými pod jazyk. Byl jsem si jist, že jsem to okno nespustil z očí. Nejspíš jsem měl ale vteřinový výpadek, protože mi ten okamžik, kdy po mně někdo ty klíče hodil, unikl. Zvedl jsem je ze země rozechvělou rukou. Číslo vyražené na kovové destičce mě ujistilo, že jsou to opravdu klíče odemykající má vytoužená vrátka k vysněné lásce.

Byl jsem tak natěšený, že mě ani nenapadlo vlézt do výtahu. S představou okvětních lístků kopretin snášejících se na mou hlavu, vlajících vlasů plných svobodných vší, zmuchlaných do dredů a čelenky se znakem hlásající mír celému světu, jsem bral schody po třech. Moje plíce vypadaly jako přesná replika plic Emila Zátopka v roce 1952, který právě svým hrudníkem nabral cílovou pásku. Pět pater pro mě byla brnkačka a deodorant mého táty bez problému zvítězil v zápase pachů a položil vůni potícího se zvířete na lopatky. Jen jsem si odhrnul mokré vlasy z čela a nasadil úsměv toho nejroztomilejšího tvora na zeměkouli. Rozdrásaný ukazováček od kovových strun jsem se zrovna chystal obtisknout na průhledný pásek domovního zvonku, když se dveře otevřely.

„Tiše,“ napomenul mě hlas, jehož neznámost jsem si uvědomil až poté, co jsem překročil práh a dveře se za mnou zavřely.

„Eh...“ vysoukal jsem ze sebe překvapeně. A nikoliv z nedostatku potřebného vzduchu jsem zůstal zírat na chlapíka uprostřed chodby.

Mozek se mi vařil pod útokem otázek bez odpovědí. Ujistil jsem se pohledem na zeď, že tam visí fotky zlatovlasé bohyně, která se usmívá a pevně drží ve svých

křehkých rukách sošky oznamující první místa v matematicko-fyzikální olympiádě a jsem ve správném bytě. Ten muž měl na sobě košili, kalhoty, a dokonce i kravatu. Po 22. hodině v noci. Prolistoval jsem svou paměť, zda jsem někdy potkal jejího tátu a jestli vypadal zrovna takhle.

„Jdeš za Gábi?“ spálil jednou otázkou mé mosty pochybností a mávl rukou někam do prostoru. „Ještě není doma. Můžeš na ni počkat. Má zpoždění.“

Sevřel jsem popruh, který držel kytaru na mém rameni a pořád nechápavě zíral na jeho záda.

„Nechtěl jsi svým zpěvem vzbudit celou bytovku, že ne? Máš jméno? Nejsi náhodou... Vítězslav?“ pokračoval ve svém monologu, a když se stále nedočkal odpovědi, obrátil se zpět na mě. „Co je? Neumíš mluvit? Mohl by ses vyzout? A jít dál? Bože...“

Zavrtěl rozmrzele hlavou a přistoupil ke mně. Viděl jsem, jak nakrčil nos, jak nasává vzduch kolem sebe, a pak se ušklíbl.

„Jdeš za holkou po schodech a k tomu našplíchanej fotrovou voňavkou za tři pětky? Takhle Gábi nikdy nesbalíš,“ konstatoval suše.

„Jsem Vítě... Vítek... a Gábi... ty...?“

Ano. Přesně tahle slova byla důkazem mé vysokoškolské inteligence.

Je to na houby

Zdeňka Blechová, 3. kategorie

Tento měsíc se nám jako naschvál rozbila pračka a dva dny nato přestala fungovat i lednice. V létě docela velký problém. Takže výdaje byly poměrně velké takto naráz. Takže jsme se snažili do příští výplaty ušetřit trochu alespoň na jídle. Vařila jsem hlavně levná jídla. Nedávno jsem ale dostala chuť na houby a rozhodla se, že rodinu překvapím houbovou polévkou a smaženými hříbky.

S košíkem v ruce a navlečená ve starém svetru a teplácích tedy vyrážím na houby. Nasedám do auta a tradá k lesu. Nevím, co mě to vlastně popadlo vyrazit s mým ne příliš dobrým orientačním smyslem sama na houby. Auto nechávám na kraji lesa a po chvíli už mizím v houštinách.

Skvělý, hned po pár metrech nacházím první úlovek. Sice jen babku, ale i tak mám radost. Za chvíli suchohřib jak vymalovanej a už přestávám hlídat, odkud jsem

přišla a lítám od jednoho sametově hnědého klouboučku ke druhému. Pak na mě z mechu zamává ještě bedla a já jsem v sedmém nebi.

„Páni, ta bude smažená výborná,“ pochvaluju si a už peláším na druhou stranu lesní stezky, abych zmizela v hustém smrkovém porostu. Dnes se fakt daří. Ani jsem si neuvědomovala, jak daleko se nacházím. Náhle uslyším střelbu. „Co to?“ pomyslím si. Hlavou mi sice bleskne, že to bude slyšet z nedalekého vojenského výcvikového prostoru, ale že už bych se v něm nacházela, to jsem si nepřipouštěla. Bohužel, bylo to tak.

Strílení se mi zdálo čím dál tím zřetelnější, a když se za mými zády ozvalo hlasité zvolání „Co tu děláte?“, krve by se ve mne nedořezal.

Prudce jsem se otočila a spatřila chlapíka ve vojenské uniformě, který se na mě mračil.

„Že vám to, paní, za tu pokutu stojí, těch pár hříbků?“ mávnul rukou směrem k mému košíku. „A ještě riskujete život.“

„Jakejch pár hříbků, košík mám plnej?“ ohradila jsem se a hned jsem dodala: „A jaká pokuta, za co? A proč riskovat život, houby jsou pravý,“ dělala jsem ze sebe hloupou, i když už jsem tušila, že jsem ve vojenském újezdu.

Voják se ušklíbl, mrknul na houby a pronesl: „Houby možná jsou pravý, ale to i naše náboje. Používáme tu ostrou municí, madam. Jste totiž ve vojenském prostoru.“

„To, to jsem netušila, víte já se při hledání trochu zamotala a ani nevím, kde přesně mám auto,“ vykoktala jsem po pravdě.

„Hm, pokud jde o tu pokutu,“ umlknul a prohlížel si můj parádní ohoz, jakoby hodnotil mé finanční možnosti, „tak tu vám pro tentokrát odpustím a vyvedu vás odsud.“

„Jé, tak to moc děkuju, i za ten doprovod, protože já bych tu už bloudila navždy,“ usmála jsem se na něho vděčně.

„Tak to bych nerad,“ utrousil voják. Já mu pak ještě zhruba popsala, odkud jsem přijela, a za kterou vesnicí jsem nechala zaparkované auto a on mě tím směrem vyvedl z jejich prostoru. Úplně k autu mě ale nedovedl.

„Tak tady se rozloučíme, paní. K autu už to máte kousíček rovně tímto směrem,“ ukázal mi rukou, spěšně se rozloučil a opět zmizel v lese. Já se vydala k autu.

„Hm, říkal pořád rovně, ale jak mám jít v tomhle terénu rovně,“ mudrovala jsem, když jsem obcházela lesní potůček a hledala užší místo pro přeskočení.

Když jsem vhodné místo konečně našla, udělala jsem pár kroků zpět, trochu se rozběhla a hup. No, skvělý. Na druhé straně jsem uklouzla a rozplácla jsem se v potoku jako žába. Bohužel, košík s houbami zůstal pode mnou. Takže všechno rozmačkaný, včetně košíku a já vypadala jako rochnící se prasátko. Hned jsem si

začala představovat, jak u našeho domu vystupuju takhle z auta a vidí mě sousedi. Bože, to bude ostuda. Příště si musím brát do auta něco na převlečení. A jaképak příště?

Příště už se na hříbky radši vykašlu. Vztekla jsem se vyškrábala do kopce a přišla na kraj lesa, kde jsem na lesní cestě nechala stát své auto. Nebylo tam.

„Tak skvělý, ještě mi ukradli auto. To se může stát jenom mě,“ hulákala jsem nahlas a kopala do šišek kolem sebe.

Pěšky domů nejdu. A navíc bych stejně měla policii ukázat místo, odkud mi to auto ukradli, takže je nejdřív zavolám.

Asi za dvacet minut najíždělo policejní auto ke mně na lesní cestu.

„Dobrý den,“ řekli zároveň oba policisté a hned poté, co vystoupili z auta, jsem jim začala líčit, jak moje auto vypadalo, kde stálo a další podrobnosti.

„Říkáte vínově červená Felicie?“ ujíšťoval se jeden z policistů a druhý se na něj s úsměvem podíval.

„Ano,“ potvrdila jsem.

„A nemáte za oknem takového velikého plyšového tygra?“ pokračoval v otázkách muž zákona.

„Jo, dcera si ho tam minule zapomněla, ale jak to víte?“ nechápavě jsem na něho zírala. Druhý z policistů se ke mně otočil zády a neomaleně se rozřehtal.

„Víte,“ cukaly koutky už i jemu, „tohle auto jsme zahlédli cestou za vámi. Stojí na kraji lesní cesty, která je asi šedesát metrů odsud.“

Ztuhly mi rysy ve tváři. „Bože, já jsem blbá.“

„Ne, madam, to se stane. Člověk se snadno splete, ta místa jsou skoro stejná.“

„Většinou ženskejm se to stává,“ přisadil si ten druhý policista.

„Ale nech toho, Libore,“ okřikl ho kolega.

„No, podívejte, vzali bychom vás do auta, ale vzhledem k,“ hledal zřejmě vhodná slova k mému špinavému šatstvu.

„To je v pořádku, já tam dojdu, díky. Jsem spadla do potoka, tak bych vám ještě umazala potahy v autě.“

Policista se usmál a rozpačitě přikývnul.

Když jsem nasedala rudá studem do svého auta, věděla jsem jistě, že tohle je mé poslední hledání hub. Z hříbků mi nezbylo nic, zato ostuda pořádná.

A doma? Prý blízcí lidé? To určitě. Zrádci to jsou. Místo, aby člověka uklidnili, tak se mu ještě smějí, dokonce i moje malá dcerka. A manžel? Ten z toho má předčasné Vánoce. Vykládal to i chlapům v práci a ti mu to prý ani nechtěli věřit. Jo a to jsem tam šla kvůli nim, aby si pochutnali. No jo, za dobrotu na žebrotu.

Významné kulturní a komunitní centrum Vyškova

Zajišťujeme, poskytujeme, pořádáme:

- půjčování
 - kvalitních knih z oblasti beletrie a společensko-vědní literatury pro dospělé i dětské čtenáře
 - CD nosičů – hudebních i audioknih
 - denního tisku, odborných časopisů a společenských magazínů
 - regionální literatury
 - čteček elektronických knih
 - deštníků
- besedy s autory, křty knih, vzdělávací pořady
- hudební pořady s velkoplošnou projekcí
- aktivizační programy – trénink paměti a kroužek zábavné logiky
- práce s dětmi a mládeží – besedy, hry, soutěže
- pořádání výstav a vernisáží
- Univerzita 3. věku
- S knížkou do života / Projekt Bookstart
- Pojd'me si zazpívat s ...
- internet pro veřejnost
- služby a integrační programy pro handicapované spoluobčany, např. rozvoz knih pro imobilní čtenáře
- knihovnicko-bibliografické lekce
- vypracování rešerší, bibliografické a faktografické informace
- meziknihovní výpůjční služba
- reprografické služby pro veřejnost
- databáze e-mailů pro oznamování akcí a knižních novinek
- zasílání upozornění před koncem výpůjční doby a platnosti průkazu
- připojení na Wi-Fi v budově knihovny zdarma
- pověřená knihovna – poradenská a konzultační činnost, nákup a distribuce výměnných souborů pro knihovny obcí regionu

Klub přátel KKD, spolok

Spolok založený na podporu čtenářství ve všech věkových kategoriích a sociálních skupinách.

K naplnění tohoto cíle pořádá společensko vzdělávací a kulturní akce:

Literární čaje – setkávání s významnými osobnostmi současné české literatury a kultury

Literární toulky – tématické zájezdy po místech spjatých se životem či dílem osobností české kultury

Večery pod lampou – tématické hudebně-literární pořady

Klub také finančně podporuje projekty Knihovny Karla Dvořáčka podporující čtenářskou gramotnost obyvatel Vyškova a okolí.

Klub přátel KKD

Nádražní 4

682 01 Vyškov

www.klubpratelkkd.cz

Posláním nadace je podporovat vytváření podmínek pro plnohodnotný život lidí regionu nezávisle na jejich věku, sociálním postavení či zdravotním stavu. Za tímto účelem nadace každoročně vyhlašuje grantové řízení, ve kterém podporuje veřejně prospěšné projekty neziskových organizací ve městě Vyškově a v okrese Vyškov.

Cílem nadace je monitorovat potřeby a priority komunity a získávat finanční prostředky na jejich podporu.

Tři brány
komunitní nadace pro vědění, umění a civilizaci

Dukelská 121/6

682 01 Vyškov

Tel.: 603 798 031

e-mail: nadace@tribrany.cz

www.tribrany.cz

Číslo účtu: 201781448/0600

Tento Sborník vydaly společně Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově, Tři brány, komunitní nadace pro vědění, umění a civilizaci Vyškov a Klub přátel KKD v březnu 2021.

K vydání připravila Zdeňka Adlerová.